

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ РОБОТИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Дроздова К. В.

Університет Ушинського, Одеса, Україна

Анотація. У статті охарактеризовані сучасні проблеми стану фізкультурно-оздоровчої та здоров'язбережувальної роботи в загальноосвітній школі.

Ключові слова: оздоровчі технології, загальноосвітня школа, школяри.

Актуальність. У складних умовах прогресивних перетворень в нашій країні у всіх областях важлива роль належить освіті – загальній і професійній. Одним з найважливіших чинників прогресу є модернізація освіти, високий професіоналізм та здоровий спосіб життя людей. Фізичне виховання та спорт передбачають формування основ фізичної та духовної культури особистості, створення системи цінностей реалізуються в здоровому способі життя. Проблема розвитку фізичного виховання та спорту особливо актуальна останнім часом у зв'язку з зниженням загального рівня здоров'я населення, що ставили під загрозу для національної безпеки нашої країни.

Виклад основного матеріалу. У забезпеченні успішності модернізації освіти, професіоналізації учнівської молоді, формування здорового способу життя найважливіша роль належить фізичному вихованню та спорту, що охоплює широку сферу життєдіяльності людини. Різні види спорту, освіта, праця, побут, дозвілля, відпочинок, лікування залучають всі категорії людей, як здорових, так і хворих, які потребують зміцнення здоров'я, фізичної та соціальної реабілітації та адаптації [5].

Слід зазначити, що фізична культура учнів на етапі загальної освіти має важливе значення, забезпечуючи розвиток фізичних, інтелектуальних здібностей і моральних якостей, підвищення фізичної працездатності, психофізичної підготовки школярів до служби в ЗС України [2; 4].

Фізична підготовка підростаючого покоління в українських загальноосвітніх школах набуває принципово важливе значення – вона не тільки забезпечує фізичний розвиток і зміцнення молодого організму, але і сприяє формуванню навичок здорового способу

життя, створення бази загальної фізичної працездатності і волі. За багато років в загальній освіті склалася система фізичної культури і спорту, що є складовою частиною сучасного (в частині військово-патріотичного) виховання школярів [3].

Незважаючи на складну соціально-економічну ситуацію в країні, зростаючий дефіцит фінансування освіти, фізична культура залишається предметом шкільного навчального плану.

Збереження та зміцнення здоров'я учнів, формування у них потреби у фізичному вдосконаленні й здоровому способі життя є одним з основних завдань освітніх установ щодо вирішення проблеми здоров'язбережувального фактора школярів. Освітні установи самостійно з урахуванням місцевих умов та інтересів учнів визначають форми занять фізичної культури та засоби фізичного виховання. Велике значення в поліпшенні здоров'я школярів мають рекреативні форми фізичної культури, які враховують індивідуальні інтереси, схильності та потреби учнів. В загальноосвітньому навчальному закладі до рекреативних форм фізичної культури відносяться: фізкультурні хвилини під час уроків (особливо необхідні в початковій школі); рухливі ігри на подовжених перервах; щоденні фізкультурні заняття в групах продовженого дня; спортивні секції та гуртки.

Разом з тим слід зазначити, що в останні роки в Україні намітилася тенденція погіршення стану здоров'я дітей і підлітків, що навчаються в освітніх установах. Уже під час вступу до школи у багатьох першокласників спостерігаються відхилення в стані здоров'я, фізичному розвитку і підготовленості, зниження опірності несприятливим факторам, вони погано адаптуються до шкільного життя, навчальної діяльності. За час навчання в школі кількість зростає відхилень в опорно-руховому апараті, морфофункціональних системах організму учнів, досягаючи загрозливих розмірів [1; 4]. Все це відбивається на поведінці учнів, їхньому ставленні до навчання, на цільових установках, життєвої позиції, призводить до появленню шкідливих звичок.

Дані медичних оглядів свідчать про те, що за період навчання в школі здоров'я дітей погіршується в 4-5 разів. Серед причин, що впливають на погіршення здоров'я учнів, 21 % складають фактори внутрішньошкільного середовища: перевантаженість класів великою

кількістю учнів; недостатня освітленість навчальних місць; перевантаженість основними і додатковими заняттями; неблагополуччя психологічного клімату шкільних колективів, інтенсифікація освіти натлі погіршення соціально-економічної та екологічної обстановки.

Невирішеними залишаються такі проблеми в розвитку дитячо-юнацького спорту в системі загальної освіти: відсутність достатньої кількості навчальних і спортивних споруд; дефіцит спортивного інвентарю; дефіцит спортивного обладнання та спортивної форми.

В останні роки з'явилися нові проблеми, пов'язані з припиненням фінансування позашкільної та позанавчальної спортивної програм з державного та профспілкового бюджетів, різким підвищенням орендної плати за користування спортивними спорудами. Тому календар спортивних позашкільних заходів суттєво скоротився.

За останні роки система методичного та наукового забезпечення фізичної культури і спорту школярів стала відставати від сучасних потреб і фізичної підготовки. Інформація про негативні явища в офіційних документах, засобах масової інформації представлена досить широко, що переконливо свідчить про необхідність прийняття владними структурами і всіма зацікавленими сторонами кардинальних заходів по збереженню фізичного і морального здоров'я нації, підготовці покоління, здатного до прогресивних перетворень в суспільстві, до високопродуктивної праці в соціально значущих видах діяльності.

З урахуванням реального стану фізичного здоров'я та підготовки школярів як майбутніх захисників Вітчизни, органами освіти в центрі та на місцях необхідно вжити заходи щодо вирішення зазначених проблем.

Література

1. Джуринський П. Б. Фізична реабілітація дітей зі сколіотичними вадами хребта в системі навчально-оздоровчої роботи школи-інтернату : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.03 «Корекційна педагогіка» / Петро Борисович Джуринський. – Одеса, 2003. – 252 с.
2. Дубогай О.Д Моніторинг оздоровчо-виховного процесу молодших школярів / О. Дубогай, Є. Почечуєва // Четвертий міжнар. наук. конгрес [«Олімпійський спорт і спорт для всіх : проблеми здоров'я, рекреації, спортивної медицини та реабілітації»]. – К., 2000. – С.365.

3. Лянной Ю.О. Стан респіраторної захворюваності дітей дошкільного віку з ортопедичною патологією / Ю.О. Лянной // Збірник наукових праць Волинського національного університету імені Л. Українки «Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві». – 2011. – № 1. – С. 61-65.
4. Подгорна В.В. Оцінка стану психомоторної функції школярів 9-10 років у динаміці навчального процесу : Південний науковий центр НАПН України, 2012. – №4. – С. 135-138.
5. Шевцов А.Г. Освітні основи реабілітології : монографія / А.Г. Шевцов.– К. : МПЛеся, 2009.– 483 с.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Єфремова М. М.

Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

Анотація. Стаття присвячена одній з найбільш гострих і важливих проблем сучасної освіти – збереженню та зміцненню здоров'я школярів. Наведено авторське трактування поняття «здоров'язбережувальне освітнє середовище».

Вступ. Збереження і зміцнення здоров'я дітей та підлітків є найважливішою проблемою, так як діти визначають майбутнє країни і складають 14 % її населення, а рішення даної проблеми забезпечує збереження генофонду нації, підвищення наукового і економічного потенціалу суспільства. Школярі та підлітки – найбільш чутлива до впливу негативних факторів вікова група. І якщо на початкових етапах розвитку здоров'язбережувальної педагогіки інтерес до проблеми в більшій мірі проявлявся з боку вузьких фахівців, то в даний час ініціатива збереження здоров'я належить системі освіти[1].

Метою нашої роботи стало характеристика та осмислення основних позицій формування здоров'язбережувального освітнього середовища в загальноосвітній школі. Проблема вивчення середовища, що оточує людину протягом усього його життя, має важливе значення, оскільки це оточення виступає як один з факторів, що визначають його розвиток. Поняття «середовище» є предметом вивчення багатьох наук – філософії, соціології, антропології, психології, педагогіки та ін.